

गरुडं द्रुत्वे नानरः हिरण्यगर्भः अभ्यर्षिचत गरुडं द्रुत्वेनाभ्यर्षिष्यतेति पाठे हिरण्यगर्भेणेति शेषः ॥ ३५ ॥ इति आदिपर्वणि नैलकंठीये भारतभाष्ये एकत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ तत इति तस्मिन् देवानीके तथा विधेना नायुधाद्युपेते समुदीर्णसंप्रामा योद्धते सति ॥ १ ॥ ततः तेषां षष्ठ्यर्थे तसिः ॥ २ ॥ भौमनः विश्वकर्मा ॥ ३ ॥ विनिहतो मृतकल्पः कृतः ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ संलोडयामास आकुली पतन्त्रीणां च गरुडमिन्द्रत्वेनाभ्यर्षिचत ॥ तस्यैतत्कर्मसु महच्छ्रुयतां भृगुनन्दन ॥ ३५ ॥ इति श्रीमहाभारते आदिपर्वणि आस्तीकपर्वणि सौपर्णे एकत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ सौतिरुवाच ततस्तस्मिन् द्विजश्रेष्ठ समुदीर्णतथाविधे ॥ गरुडः पक्षिराट् तूष्णं संप्राप्तो विबुधान्प्रति ॥ १ ॥ तं दृष्ट्वातिवलंचैव प्राकंपंतसुरास्ततः ॥ परस्परंच प्रत्यघ्नन् सर्वप्रहरणान्युत ॥ २ ॥ तत्र चासीदमेयात्मा विद्युदग्निसमप्रभः ॥ भौमनः सुमहावीर्यः सोमस्य परिरक्षिता ॥ ३ ॥ स तेन पतंगेद्रेण पक्षतुंडनखक्षतः ॥ मुहूर्त्तमतुलं युद्धं कृत्वा विनिहतो युधि ॥ ४ ॥ रजश्चोत्थूय सुमहत्पक्षवातेन खेचरः ॥ कृत्वा लोकान् निरालोकांस्तेन देवान् वाकिरत् ॥ ५ ॥ तेनावकीर्णारजसा देवामोहमुपागमन् ॥ नचैवं ददृशुश्छन्नारजसाऽमृतरक्षिणः ॥ ६ ॥ एवं संलोडयामास गरुडस्त्रिदिवालयं ॥ पक्षतुंडप्रहारैस्तु देवान्सविददारह ॥ ७ ॥ ततो देवः सहस्राक्षस्तूर्णवायुमचोदयत् ॥ विक्षिपे मां रजोवृष्टिं तवेदं कर्ममारुत ॥ ८ ॥ अथ वायुरपोवाहतद्रजस्तरसावली ॥ ततो वितिमिरेजाते देवाः शकुनिमार्दयन् ॥ ९ ॥ ननादोच्चैः सबलवान् महामेघइवांवरे ॥ वध्यमानः सुरगणैः सर्वभूतानि भीषयन् ॥ १० ॥ उत्पपात महावीर्यः पक्षिराट् परवीरहा ॥ समुत्पत्यांतरिक्षस्थं देवानामुपरिस्थितं ॥ ११ ॥ वर्मिणो विबुधाः सर्वे नानाशस्त्रैरवाकिरन् ॥ पट्टिशैः परिधैः शूलैर्गदाभिश्च सवासवाः ॥ १२ ॥ क्षुरप्रैर्ज्वलितैश्चापि चक्रैरादित्यरूपिभिः ॥ नानाशस्त्रविसर्गैस्तैर्वध्यमानः समंततः ॥ १३ ॥ कुर्वन् सुतुमुलं युद्धं पक्षिराण्यव्यकंपत ॥ निर्दहन्निव चाकाशे वै न तेयः प्रतापवान् ॥ पक्षाभ्यामुरसा चैव समं तादृक्षिपत्सुरान् ॥ १४ ॥ ते विक्षिप्तास्ततो देवा दुद्रुवुर्गरुडादिताः ॥ नखतुंडक्षताश्चैव सुसुबुः शोणितं बहु ॥ १५ ॥ साध्याः प्राचीं सगंधर्वा वसवो दक्षिणां दिशं ॥ प्रजग्मुः सहितारुद्राः पतंगेद्रप्रधर्षिताः ॥ १६ ॥ दिशं प्रतीचीमादित्याना सत्यावुत्तरां दिशं ॥ मुहुर्मुहुः प्रेक्षमाणायुध्यमाना महौजसः ॥ १७ ॥ अश्वक्रंदेन वीरेण रेणुकेन च पक्षिराट् ॥ क्रथनेन च शूरेण तपनेन च खेचरः ॥ १८ ॥ उलूकश्च सनाभ्यां च निमेषेण च पक्षिराट् ॥ प्ररुजेन च संग्रामं च कारपुलिनेन च ॥ १९ ॥

चकार ॥ ७ ॥ ८ अपोवाह अपसारितवान् ॥ ९ ॥ १० ॥ अंतरिक्षस्थं गरुडमिति शेषः ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ व्यक्षिपत् विशेषेण क्षिप्तवान् ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ अश्वक्रंदादयो नवयक्षाः ॥ १८ ॥ १९ ॥